

ბიულეტენი

სამეცნიერო ჟურნალის
„ქართული პოლიტიკა“,
სპეციალური გამოცემა

ბელა სამხარული

საქართველოს აგრარული პოლიტიკა:
ტრადიცია, რეალობა, პერსპექტივები

2015 #18

სერია: აგრარული პოლიტიკა

ბვირფასო მეგობრებო!

კარგი მმართველობა, ფართო საზოგადოებრივი ინტერესების გათვალისწინებით, სწორი, გონივრული გადაწყვეტილებების მიღება და მისი განხორციელების უზრუნველყოფაა. საჯარო ადმინისტრირების სფეროში სახელმწიფო, რეგიონული, უწყებრივი თუ ადგილობრივი მმართველობის დონეზე გადაწყვეტილებებს საჯარო მოხელეები იღებენ და იმაზე, თუ რამდენად აქტუალურ თემებს „წამოწვევენ“ ისინი განსახილველად, ბევრადაა დამოკიდებული ქვეყნის მდგრადი პოლიტიკური და ეკონომიკური განვითარება. ჟურნალის სამეცნიერო რედაქცია მიესალმება და მხარს უჭერს თითოეული მოხელის მოსაზრებების, შეფასებების, დასკვნების სათანადოდ წარმოჩენას.

რედაქცია დადგენილი წესით გამოაქვეყნებს მათი ავტორობით მომზადებულ საჯარო გამოსვლების ტექსტებს - პარლამენტის სხდომებზე, სამთავრობო ან ადგილობრივ დონის სიბიებებზე, სამეცნიერო კონფერენციებზე, სემინარებზე; ასევე, რა თქმა უნდა, მათ მიერ გამოსაცემად მომზადებულ ცალკეულ სტატიებსა თუ წიგნებს.

ჩვენი მთავარი ამოცანაა, ნებისმიერი რანგის საჯარო მოხელის, პოლიტიკოსის არცერთი ღირებული, ინოვაციური, მეცნიერულად დასაბუთებული მოსაზრება ან მოვლენათა სიღრმისეული ანალიზი არ დარჩეს განხილვის, გასაჯაროების გარეშე, რადგან ამან, შეიძლება, სერიოზულად დააზარალოს როგორც სახელმწიფო, ისე საზოგადოებრივი ინტერესები. „ქართული პოლიტიკის“ რედაქცია ღიაა თანამშრომლობისთვის და მოგმართავთ სახელმწიფო მოხელეებს, პოლიტიკოსებს - ნუ მოერიდებით საკუთარი პოზიციის საჯაროდ დაფიქსირებას და გადმოგზავნით სათანადოდ რედაქტირებული ნაშრომი შემდეგ ელექტრონულ მისამართზე: info@georgianpolitics.com.

გამოცემების ციფრული ვერსია საჯარო სამსახურის ბიუროს დახმარებით უსასყიდლოდ პერსონალურად მიეწოდებათ სახელმწიფო და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ორგანიზაციებში დასაქმებულებს, საქმიანი წრეების წარმომადგენლებს, მეცნიერებს, წარჩინებულ სტუდენტებს. აგრეთვე ის განთავსდება ჟიული შარტავას სახელმწიფო პოლიტიკის და მართვის სადოქტორო სკოლის პოლიტიკური ლიტერატურის ბიბლიოთეკის ვებ-გვერდზე - www.politlibrary.ge.

ამჯერად რედაქცია ცალკე ბროშურის სახით გამოსცემს საქართველოს პარლამენტის აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარის გელა სამხარაულის ნაშრომს „საქართველოს აგრარული პოლიტიკა: ტრადიცია, რეალობა, პერსპექტივები“.

ყველამ ერთად შევუწყოთ ხელი „კარგი მმართველობის“ განხორციელებას საქართველოში.

გელა სამხარაული
საქართველოს აგარული
პოლიტიკა: ტრადიცია, რეალობა,
პერსპექტივები

გამომცემელი: ქიული შარტავას სახელმწიფო
პოლიტიკის და გარეუვის სალოქტორო სკოლა

საქართველოს სახელმწიფოს განვითარების ისტორიის მანძილზე სოფლის მეურნეობა ყოველთვის იყო ეკონომიკის ტრადიციული და მნიშვნელოვანი დარგი. სოფლის მეურნეობაში შემონახულია ქართველი ერის კულტურული მემკვიდრეობა: ქართული ხორბლის ენდემური ჯიშები, ცხოველთა აბორიგენული ჯიშები; ვაზის კულტურის ისტორია ხომ მჭიდროდაა დაკავშირებული ქართველი ერის ისტორიასთან. დღესაც საქართველოს სოფლის მეურნეობის ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან დარგს სწორედ მეღვინეობა წარმოადგენს. ქართული ღვინის წარმოება, მისი დაყენების უძველესი ქართული ტრადიციები აღიარებულია მთელს მსოფლიოში. სოფლის მეურნეობის მდიდარი ტრადიციები და ნაყოფიერი მიწა არაჩვეულებრივი წინაპირობაა სოფლის მეურნეობის სექტორის განვითარებისათვის. თუმცა 90-იანი წლებიდან ქვეყანაში შექმნილმა მძიმე პოლიტიკურმა, სოციალურ-ეკონომიკურმა პირობებმა სერიოზული ზიანი მიაყენა სექტორის სამრეწველო-ეკონომიკურ პოტენციალს. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ საქართველოს აგრარული სექტორი ხან სრულ სტაგნაციაში იმყოფებოდა და ხანაც უმნიშვნელოდ ვითარდებოდა. სამწუხაროდ, წინა ხელისუფლებისათვის აგრარული სექტორის განვითარება არ წარმოადგენდა პრიორიტეტს, შესაბამისად, არც სახსრები და არც ყურადღება ეთმობოდა აღნიშნული დარგის განვითარებას. აგრარული სექტორის განვითარების სტრატეგიის არარსებობამ, სახელმწიფო პოლიტიკის ფსევდოლიბერალურ საწყისებზე აგებამ, დარეგულირების ბერკეტების სრულმა იგნორირებამ სექტორში პროცესების პრაქტიკულად თვითდინებაზე მიშვება განაპირობა.

შედეგად მივიღეთ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების დამუშავებული ფართობებისა და სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოების შემცირება, რომელიც დაიწყო გასული საუკუნის 90-იანი წლებიდან და 2004-2011 წლებში მკვეთრად გამოხატული დადმავალი ტენდენცია შეიძინა. საქართველოს სოფლის მეურნეობაში ბოლო ათწლეულის განმავლობაში დაგროვდა რიგი მნიშვნელოვანი პრობლემებისა, კერძოდ: სოფლის მეურნეობის მნიშვნელობის პოლიტიკური იგნორირება, საერთაშორისო დახმარებების არაეფექტურობა, დაუხვეწავი კანონმდებლობა, დაბალტექნოლოგიური მიწათმოქმედება.

2012 წლიდან საქართველოს ხელისუფლებისთვის აგრარული სექტორის ხელშეწყობა ერთ-ერთ ძირითად პრიორიტეტს წარმოადგენს. ჩვენი მიზანია, შეიქმნას ისეთი გარემო, რომელიც ხელს შეუწყობს მაღალხარისხიანი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოების სტაბილურ ზრდას, კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, სურსათის უვნებლობის და სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფას და სოფლად სიდარობის დამღევას. აღნიშნული პრობლემატიკის მოგვარებისთვის აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლება ცდილობს ერთობლივი ძალებით მოახდინოს ქვეყნის გრძელვადიანი აგრარული პოლიტიკის განსაზღვრა და მისი იმპლემენტაცია. 2013 წლიდან საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ არაერთი მასშტაბური პროექტი განახორციელა, რომლის შედეგადაც გლეხებმა, ფერმერებმა, აგრარულ სექტორში დასაქმებულმა მეწარმეებმა მიიღეს დახმარება როგორც ფინანსურ-ტექნიკური, ისე განათლების კუთხით.

ბოლო წლებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა აგრარული სექტორის საბიუჯეტო დაფინანსება, რათა დარგის ხელახალი აღორძინების შესაძლებლობები გაჩენილიყო. მაგალითად, 2015 წელს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოიყო 267 მლნ. 450 ათასი ლარი, იმდენი, რაც 2008-2011 წლებში ერთად აღებული (შესაბამისად, 70 მლნ 870 ათასი ლარი, 75 მლნ 160 ათასი ლარი, 30 მლნ 640 ათასი ლარი, 85 მლნ 112 ათასი ლარი).

კომიტეტში მუშაობა დაიწყო აგრარულ სექტორში დაგროვილი პრობლემატიკის განსაზღვრითა და მისი მოგვარების საშუალებების ძიებით. მნიშვნელოვანია აღნიშნულ სექტორში საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფა, რეფორმების გატარების, აგრარულ-სამრეწველო და სასურსათო კომპლექსის პოტენციალის სრულად გამოყენების, მისი დარგების აღორძინებისა და დინამიური განვითარების ხელშეწყობა. აგრარულ სექტორში საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფის კუთხით აგრარულ საკითხთა კომიტეტი მუშაობს შემდეგ მიმართულებებზე: სასურსათო უზრუნველყოფის, სურსათის უვნებლობის, მიწის რესურსების, აგრარული განათლებისა და მეცნიერების, აგრომომსახურებისა და ფერმერთა საკითხებთან დაკავშირებულ კანონმდებლობის შემუშავება. დღევანდელ ეტაპზე აგრარული სექტორის განვითარების უმნიშვნელოვანეს მიმართულებას წარმოადგენს სოფლის მეურნეობაში პირველადი წარმოების პროდუქტიულობისა და არსებული სასოფლო-სამეურნეო ტექნოლოგიების დაბალი დონის ამაღლება, სასურსათო უსაფრთხოებისა და ხარისხის უვნებლობის უზრუნველყოფა, ქვეყანაში არსებული სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის განახლება, გლეხებისა და ფერმერებისთვის ახალი ტექნოლოგიური

სიახლეებისა და მეცნიერული მიღწევების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება. სწორედ ამ მიმართულებით კომიტეტი შეიმუშავებს საკანონმდებლო ინიციატივებს, ზედამხედველობს პარლამენტის გადაწყვეტილებათა შესრულებას, აკონტროლებს პარლამენტის წინაშე ანგარიშვალდებული ორგანოებისა და საქართველოს მთავრობის საქმიანობას.

მინდა, ზოგადად შევეხო იმ პრობლემებს, რომლის მოგვარებაც სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია: მიწის ნაკვეთების მცირე ფრაგმენტაცია, რაც ძალიან ამცირებს რენტაბელობას, განუვითარებელი ინფრასტრუქტურა, იაფი კრედიტების შეზღუდული ხელმისაწვდომობა, საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფა, განათლების დაბალი დონე.

საქართველოში 1992 წელს განხორციელებულმა მიწის რეფორმამ ქვეყანაში შექმნა დაახლოებით 700 ათასზე მეტი მცირე ფერმერული (საოჯახო) მეურნეობა, რომელთა კერძო საკუთრებაში მოქცეულია ქვეყნის 80%-ზე მეტი მიწის ინტენსიური სავარგული. აღნიშნული მეურნეობების საკუთრებაში არსებული მიწის ფართობები საშუალოდ 1 ჰექტარს ოდნავ აღემატება. 2004 წლის სასოფლო-სამეურნეო აღწერის მიხედვით ნახევარ ჰექტრამდე სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობს ფლობს დაახლოებით 220 ათასი მეურნეობა, 0,5 ჰექტრიდან 1 ჰექტრამდე სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობს საკუთრებაში ფლობს დაახლოებით 217 000 მეურნეობა, 5-10 ჰექტრამდე მიწის ფართობის მფლობელია დაახლოებით 65 ათასი მეურნეობა, 10–დან 20 ჰექტრამდე მიწის ფართობი აქვთ 2600 მეურნეობას, 50–დან 100 ჰექტრამდე 500 მეურნეობას, და ა.შ. საქსტატის მონაცემების თანახმად, მეურნეობათა დაახლოებით 80% სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციას აწარმოებს ძირითადად საკუთარი მოხმარებისთვის, ხოლო 20% - გასაყიდად. საშუალოდ თვიურ შემოსავლებში სოფლის მეურნეობის პროდუქტების რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალი საერთო შემოსავლების მხოლოდ 20-30%-ია. ყოველივე ზემოთ მოტანილი მიუთითებს, რომ ქვეყანაში ჩატარებული მიწის რეფორმას წვრილი ნატურალური და ნახევრად ნატურალური გლეხური მეურნეობების შექმნა მოჰყვა. ცხადია, მიწის ასეთი დანაწევრება დამოუკიდებელ, მცირე, კერძო მესაკუთრე ფერმერულ მეურნეობათა შორის ქვეყნის აგრარული სექტორის შემდგომი განვითარებისა და ქართული სოფლის სოციალური პირობების გაუმჯობესებისათვის

არ ქმნის ხელშემწყობ პირობებს, რადგან ცალკე აღებული მცირეფერმერული მეურნეობისათვის თანამედროვე აგრარული ტექნოლოგიების დანერგვა და საერთაშორისო ბაზარზე საკუთარი წარმოების პროდუქციის დამოუკიდებლად გატანა თითქმის შეუძლებელია, რაც უარყოფითად აისახება ფერმერის ოჯახის შემოსავალზე და სოციალური პირობების გაუმჯობესებაზე. ამასთან, ამ მეურნეობებს არა აქვთ სრულყოფილი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, მაღალმოსავლიანი ჯიშის, სათესლე მასალისა და შხამკიმიკატების შეძენის საშუალებები, ასევე მოკლებულნი არიან სრულყოფილ სერვისულ მომსახურებას და ა.შ. ამ და სხვას პრობლემებს ეს

მეურნეობები ერთპიროვნულად და დამოუკიდებლად წყვეტენ, რის გამოც ვერ აწარმოებენ საჭირო რაოდენობისა და ხარისხის პროდუქციას. დღეს თითოეული აგრომწარმოებელი ერთპიროვნულად ცდილობს მის წინაშე არსებული ყველა პრობლემის მოგვარებას, იქნება ეს მატერიალურ-ტექნიკური რესურსებით მომარაგება, წარმოებული პროდუქციის რეალიზაცია, ბაზრის მარკეტინგული შესწავლა თუ სხვა. განვლილმა პერიოდმა დაადასტურა, რომ ასეთი მიდგომით ზარალდება როგორც ინდივიდუალური საქონელმწარმოებელი, ასევე მთლიანად აგრარული სექტორი. ყოველივე აქედან

გამომდინარე, შინამეურნეობებისა და დაქუცმაცებული მიწების პირობებში, საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების ერთ-ერთ აუცილილებელ პირობას სასოფლო-სამეურნეო კოოპერაცია წარმოადგენს. სწორედ ამგვარ გაერთიანებებს შეუძლია ქართველი ფერმერების კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, შემოსავლების გაზრდა და მათი ცხოვრების დონის გაუმჯობესება. კოოპერირება საშუალებას აძლევს საოჯახო მეურნეობას, გადაწყვიტოს მის წინაშე არსებული პრობლემები არა ინდივიდუალურად, არამედ კოლექტიურად; კოოპერატივებში გაერთიანებით მიაღწიონ მასშტაბის ეფექტს, სადაც ამის შესაძლებლობა იქნება (მხედველობაში გვაქვს წარმოების რესურსების შექმნა საბითუმო ფასებში, საჭირო კრედიტების მოძიების გაზრდა პროდუქციის რეალიზაცია და ა.შ.). ამ პრობლემის გადაჭრის ერთ-ერთ გზად აგრარულ საკითხთა კომიტეტმა საკანონმდებლო ბაზის შექმნა დასახა და დაიწყო კანონპროექტზე მუშაობა. 2013 წელს კომიტეტმა ინიცირება გაუკეთა „სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის შესახებ“ კანონპროექტს, ხოლო საქართველოს პარლამენტმა კანონად აქცია კომიტეტის საკანონმდებლო ინიციატივა. სწორედ მცირემიწიანობის პრობლემის დაძლევა, ნატურალური მეურნეობიდან საბაზრო მეურნეობაზე გადასვლის ხელშეწყობა იყო აღნიშნული კანონის მიღების მთავარი მიზანი. „სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე შეიქმნა საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო, რომელიც ახორციელებს კოოპერატივების განვითარების ხელშეწყობას, მათ აღრიცხვას, სხვადასხვა ტიპის კოოპერატივების განათლების დონის ამაღლებას და

გარკვეული გამოცდილების გაზიარებას სხვადასხვა ქვეყნების მაგალითზე. კანონის მიღებიდან მეორე წლისთავზე 1040 კოოპერატივია დარეგისტრირებული. დაიწყო მეორე დონის კოოპერატივების ფორმირება და ამ პროცესს იმედის თვალით ვუყურებთ.

2012 წლიდან დაიწყო და გრძელდება სურსათის უვნებლობის მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფა, რაც გააზრებულია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების კონტექსტში და უზრუნ-

ველყოფს როგორც საკანონმდებლო, ისე ინსტიტუციურ სრულყოფას. წინა წლებში არსებულმა არასრულყოფილმა საკანონმდებლო ბაზამ, ადამიანური და ტექნიკური რესურსების ნაკლებობამ, სახელმწიფო კონტროლის არასაკმარისმა საბიუჯეტო პროგრამულმა დაფინანსებამ განაპირობა სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის არაეფექტიანობა. სასურსათო უვნებლობა სასურსათო უსაფრთხოების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ელემენტს წარმოადგენს. ეს საკითხი არა მხოლოდ ქვეყნის ეკონომიკაზე ახდენს გავლენას, არამედ უმნიშვნელოვანეს ფასეულობაზე - ადამიანის ჯანმრთელობაზე. აღნიშნულ საკითხზე ჩვენი პოლიტიკა უკომპრომისოა. საქართველოსა და ევროკავშირს შორის გაფორმებული „ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის

ხელშეკრულებით“ საქართველოს მთავრობამ უამრავი მნიშვნელოვანი ვალდებულება იკისრა, რაც უკავშირდება საქართველოში პროდუქტის საერთაშორისო მოთხოვნების შესაბამისად წარმოებას. აღნიშნული ვალდებულებების შესრულება ფართო გზას გაგვიხსნის ევროკავშირის ბაზარზე, რაც პირდაპირპროპორციულად აისახება ქვეყნის ეკონომიკასა და ფერმერების ცხოვრების დონეზე. ამ კუთხით შეტანილ იქნა მნიშვნელოვანი ცვლილებები „სურსათის/ ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსში“ და მთავრობის ნორმატიულ აქტებში.

პრობლემა, რომელიც გადაულახავ ბარიერად იქცა აგრარულ სექტორში დასაქმებული პირებისათვის, ფინანსური რესურსების „შიმშილია“. სწორედ ამიტომ

საქართველოს მთავრობამ შეიმუშავა სხვადასხვა პროგრამები, რომელიც ხელს შეუწყობს ფერმერებს, ისარგებლონ საკრედიტო მომსახურებით, ხოლო მთავრობა გვერდში დაუდგება მათ და დაეხმარება აღებული სესხის უზრუნველყოფასა თუ დაფარვაში. ასე შეიმუშავდა პროექტები: დანერგე მომავალი, აწარმოე საქართველოში, შეღავათიანი აგროკრედიტი, გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტი და სხვა, სადაც სახელმწიფო მზადაა, დახარჯოს ბიუჯეტიდან გამოყოფილი თანხა მიზნობრივად ისე, რომ დაეხმაროს ფერმერს არა ერთჯერადი მოსავალის მიღებაში, არამედ გრძელვადიან პერსპექტივში ფეხზე დადგომაში, რათა მათ, საბოლოოდ, თავისი წვლილი შეიტანონ ქვეყნის ეკონომიკის ფორმირებაში. აგრარული მიმართულებით ქვეყნის პოლიტიკის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მიზანია, სოფლის მეურნეობა გახდეს მომგებიანი და შემოსავლიანი დარგი როგორც მოსახლეობისათვის, ასევე ქვეყნისათვის. სწორედ ამიტომ ვცდილობთ, აღნიშნული დარგი არ იყოს დამოკიდებული ქვეყნის ბიუჯეტიდან გამოყოფილ თანხებზე, არამედ მოხდეს ამა თუ იმ ახალი წარმოების კერძო სახსრებით დაფინანსება, კერძოდ, ამ დარგის დაფინანსებით დაინტერესებულ სხვადასხვა საფინანსო და საბანკო სექტორში იქნეს მოძიებული საჭირო სახსრები. აღსანიშნავია ტენდენცია, რომ ბოლო წლების განმავლობაში სექტორის დამოკიდებულება ბიუჯეტზე თანდათან მცირდება და ნაცვლდება კერძო სექტორის დაფინანსებით, თუმცა არის პრობლემები, რაც უშუალოდ ბიუჯეტის სახსრებს და სახელმწიფოს ქმედით ნაბიჯებს მოითხოვს. აღნიშნული თვალნათლივ ჩანს, როდესაც ვსაუბრობთ სოფლებში არსებულ ინფრასტრუქტურაზე,

რაც, თავის მხრივ, იმ არსებით პრობლემას წარმოადგენს, რისი მოგვარებაც სოფლის მეურნეობის, როგორც დარგის, განვითარების პირდაპირპროპორციულია და ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს, ფუნდამენტური მნიშვნელობის მქონე საკითხს წარმოადგენს ფერმერებისათვის და, ზოგადად, დარგისთვის. შევეცდები, აღნიშნული პრობლემის სიმწვავე სამელიორაციო და სადრენაჟო სისტემების მაგალითზე დავანახო მკითხველს, რაც, საქართველოს კლიმატური პირობებიდან გამომდინარე, ყოველთვის აქტუალურია. აღმოსავლეთ საქართველოს შედარებით მშრალი კლიმატი მოითხოვს ირიგაციის ფართო გამოყენებას, ხოლო დასავლეთ საქართველოს მთელ რიგ რეგიონებში საჭიროა ჭარბი წყლის მოცილება სადრენაჟო სისტემების მეშვეობით.

სწორედ აქ იკვეთება სახელმწიფოს განსაკუთრებული როლი, რადგან აღნიშნულ პრობლემას მოსახლეობა თავისი სახსრებით ვერ გაუმკლავდება. სწორედ ამიტომ ბიუჯეტში სპეციალურად გამოიყო შესაბამისი თანხები, რათა აღნიშნული პრობლემის მოგვარება დაიწყოს. თუმცა გამართული ინფრასტრუქტურის მშენებლობა საკმაოდ ხანგრძლივ პროცესს წარმოადგენს, რისი მომსწრენიც ჩვენ თავად ვართ. 2012 წელს წყალუზრუნველყოფილი

იყო 45 000 ჰექტარი, ხოლო ჭარბი წყლის მოცილება ხორციელდებოდა 14 ათას ჰექტარზე. დღევანდელი მდგომარეობით, სამინისტროს მიერ გატარებული ღონისძიებების შედეგად წყალუზრუნველყოფილი ფართობი გაიზარდა 88 ათასამდე, ხოლო დაშრობილი - 25 ათას ჰექტრამდე. სტრატეგიით გათვალისწინებულია, რომ აღნიშნული მაჩვენებელი უნდა გასამმაგდეს 2020 წლისათვის.

ასევე მინდა, ყურადღება გავამახვილო ქარსაფარ ზოლებზე, რომელსაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ნიადაგების ეროზიისაგან დაცვის თვალსაზრისით. კლიმატის გლობალური ცვლილების ფონზე განვითარებული გაუდაბნოების პროცესის პრევენციის მიზნით ქვეყნის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებზე და დასახლებული პუნქტების მიმდებარედ პრაქტიკულად განადგურებული ქარსაფარი ზოლების აღდგენა-შენარჩუნებას განსაკუთრებული როლი ენიჭება როგორც სასოფლო-სამეურნეო მიწების დეგრადაციის პროცესის შესაჩერებლად, ისე სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსავლიანობის ასამაღლებლად და მოსახლეობის არსებობისათვის ხელსაყრელი გარემოს უზრუნველსაყოფად. ამავე დროს ბუნებრივმა ქარსაცავმა ზოლებმა შეიძლება, ხელი შეუწყოს ეკონომიკის ცალკეული დარგის განვითარებას. მაგალითისათვის შეიძლება მოვიყვანოთ თუთის პლანტაციები, რომლის ქარსაცავად გამოყენებაც ხელს შეუწყობს მებაზრემუმეობის განვითარებას. აღნიშნული საკითხის აქტუალობიდან გამომდინარე, აგრარულ საკითხთა კომიტეტში მიმდინარეობს მუშაობა კანონპროექტზე „ქარსაფარი ზოლების შესახებ“.

როგორც უკვე აღვნიშნე, ქართველი გლეხი ოდითგანვე ამუშავებს მიწას, აქვს დროთა განმავლობაში ჩამოყალიბებული ტრადიციები და მიდგომა, რასაც დღესაც იყენებენ სოფლებში, რაც ნამდვილად მისასაღმებელია და პატივსაცემი, თუმცა არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ 21-ე საუკუნე თანამედროვე ტექნოლოგიების საუკუნეა. ჩვენი საზოგადოების განვითარების უდიდესი ნახტომი და მიღწევაა უახლესი ტექნოლოგიები, რასაც ძალიან ბევრი დადებითი თვისება გააჩნია. არც სოფლის მეურნეობაშია ახალი ტექნოლოგიების ნაკლებობა, რაც დაეხმარება გლეხს ნებისმიერ ეტაპზე საქმის უფრო სწრაფად განხორციელებაში, ძალისხმევისა და ფინანსების უფრო რაციონალურ გამოყენებაში, მოსავლიანობის მაჩვენებლის ამაღლებასა და მოსავლის აღების შემდგომი პროცესების წარმართვაში.

ამ ყველაფერს თან უნდა ახლდეს შესაბამისი განათლება და ინფორმირებულობა, რის ნაკლებობასაც დღეს საქართველო ნამდვილად განიცდის. აგრარული სექტორისთვის დამახასიათებელი იყო მრავალსაფეხურიანი განათლების სისტემა აგრარული სასწავლებლების, უმაღლესი და სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების სახით, სადაც მზადდებოდა საშუალო და უმაღლესი კვალიფიკაციის სოფლის მეურნეობისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის სპეციალისტები. დღეისათვის აღნიშნული სისტემა მოშლილია, რის გამოც მწვავედ დადგა აგრარული პროფილის სპეციალისტების ნაკლებობისა და სოფლის მეურნეობით ახალგაზრდების დაინტერესების პრობლემები. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია, ჩატარდეს საქართველოს აგრარულ სექ-

ტორში უმაღლესი, პროფესიული განათლებისა და გადამზადების პროგრამების საფუძვლიანი მიმოხილვა. განისაზღვროს პრიორიტეტული მიმართულებები და შემუშავდეს სპეციალური პროგრამები, რაც გულისხმობს როგორც პრაქტიკული, ასევე თეორიული გადამზადების სისტემის ჩამოყალიბებას. გვესაჭიროება სპეციალისტები, რომლებსაც ექნებათ არა მარტო თეორიული ცოდნა, არამედ პრაქტიკული გამოცდილებაც, რათა დაანახონ ამა თუ იმ ახალი ტექნოლოგიების გამოყენების უპირატესობა ქართველ ფერმერებს, რომელთაც, თავის მხრივ,

წინაპრებისგან მიღებული ცოდნა და გამოცდილება უმაგრებთ ზურგს. მაგალითისათვის შეიძლება მოვიყვანოთ წვეთოვანი მორწყვის სისტემის უპირატესობა მიგდებით მორწყვასთან შედარებით. წვეთოვანი მორწყვისას იზოგება მატერიალური და ადამიანური რესურსი, ამავე დროს იგი უკეთესია ნიადაგისთვისაც და მცენარისთვისაც. თუმცა ქართველი გლეხისთვის ეს ან არ არის ჯერ ცნობილი, ან მაინც ნაცად ხერხს ამჯობინებს.

ინფორმაციის ნაკლებობას ფერმერები არა მარტო ახალი ტექნოლოგიების მხრივ განიცდიან, არამედ ზოგადად აგრარული სექტორის ნებისმიერი მიმართულებით. ეს საკითხი წითელ ზოლად გასდევს მთელ დარგს. სწორედ ამიტომ ყველანაირად ვცდილობთ ცნობიერების ამაღლებას. აგრარულ საკითხთა კომიტეტი ინტენსიურ მოლაპარაკებას აწარმოებდა თურქეთის მთავრობის წარმომადგენლობასთან საქართველოში და თურქეთის სოფ-

ლის მეურნეობის სამინისტროსთან, რომლის მიზანი იყო აგრარულ სექტორში ტექნოლოგიურ სიახლეებთან დაკავშირებით სასწავლო ფილმების გადმოცემა. აღნიშნული ფილმების დემონსტრირება თურქეთში ძალიან პოპულარულია ადგილობრივ ფერმერებს შორის, რამაც დიდი როლი ითამაშა თურქეთის სოფლის მეურნეობის აღორძინების საქმეში. ამიტომ საქართველოს სოფლის მეურნეობის პრიორიტეტული მიმართულების დარგობრივი მდგრადი განვითარებისათვის ქვეყნის რეგიონების მიხედვით ფერმერთათვის ადგილებზე საინფორმაციო, სასტიმულაციო, სადემონსტრაციო, სამოტივაციო, საინოვაციო სწავლებების ჩატარებისთვის თურქეთის გამოცდილება ჩვენთვის მეტად მნიშვნელოვანია. საქართველოს პარლამენტის აგრარულ საკითხთა კომიტეტი დიდ მადლიერებას გამოხატავს თურქეთის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიმართ გაწეული დახმარებისთვის, რათა შესაბამისი ნებართვის

საფუძველზე გამოყენებულ იქნას სასწავლო ფილმები, როგორც მასალა გლეხებისა და ფერმერების სწავლების განხორციელებისთვის. კომიტეტი ასევე გეგმავს თემატურ შეხვედრებს ქვეყნის სასწავლო ინსტიტუტების აგრარული ფაკულტეტის სტუდენტებთან, ვცდილობთ მათ დაინტერესებას და ჩართულობის ამალებას ამა თუ იმ აქტუალურ საკითხთან დაკავშირებით. მნიშვნელოვანია კომიტეტის გასვლითი სხდომები, სადაც კომიტეტის წევრები უშუალოდ ხვდებიან ფერმერებს და ერთად სამუშაო გარემოში ხდება ახალი ინფორმაციის მიწოდება და არსებული პრობლემების გამოკვეთა. კომიტეტის წევრების მიერ სოფლის მოსახლეობასთან, ფერმერებთან, აგრარულ სექტორში დასაქმებულ პირებთან შეხვედრების დროს წამოჭრილი საკითხები კომიტეტის სხდომებზე შემდგომი განხილვის თემატია.

საბოლოოდ შევაჯამებ და ვიტყვი, რომ სოფლის მეურნეობის პოლიტიკას განსაზღვრავს საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლება, მაგრამ იგი უნდა გამომდინარეობდეს გლეხების, ფერმერების, სრულიად ქართველი ხალხის ინტერესებიდან, რომლებმაც დღემდე შემოინახეს ის ძვირფასი კულტურა, რასაც ქართული სოფლის მეურნეობა ჰქვია. შესაბამისად, მუშაობაც უნდა გაგრძელდეს იმ მიმართულებით, რომ აღნიშნული პოლიტიკის განხორციელების შედეგად გაიზარდოს აგრარულ სექტორში წარმოების მასშტაბები, რენტაბელობა, კონკურენტუნარიანობა, სასოფლო-სამეურნეო წარმოებიდან მიღებული შემოსავლები და გაუმჯობესდეს რეგიონებში მოსახლეობის ცხოვრების პირობები.

ავტორის მოკლე ბიოგრაფია

გელა სამხარაული

დაბადების თარიღი:

1970 წლის 9 აპრილი

განათლება

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი - ინჟინერ-ეკონომისტის კვალიფიკაცია სპეციალობით - ეკონომიკა და მართვა მშენებლობაში

პროფესიული საქმიანობა

1987 - 1989 - თბილისის თბოგაერთიანება, ზეინკალი

1992 - 1996 - ფირმა «ალიდა»

1996-1998-ქართულ-იტალიურიბანკი«ინდუსტრიბანკი», სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

1998 - 2000 - ქართულ-იტალიური შპს «საქართველო», კომერციული დირექტორი

2000 - 2005 - შპს «ფალავანი», კონსულტანტი

2005 - 2012 - «დია ალავერდი», დირექტორი

2006 - 2007 - «დია გრუპი», დირექტორი

საპარლამენტო საქმიანობა

დარგობრივი ეკონომიკისა და ეკონომიკური პოლიტიკის კომიტეტი - კომიტეტის წევრი.

აგრარულ საკითხთა კომიტეტი - კომიტეტის თავმჯდომარე.

პოლონეთის რესპუბლიკის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

ახალი ზელანდიის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

ბრაზილიის ფედერაციული რესპუბლიკის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

თურქეთის რესპუბლიკის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

იაპონიის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

კანადის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

კუბის რესპუბლიკის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

უკრაინის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

ყაზახეთის რესპუბლიკის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

ელ-სალვადორის პარლამენტთან მეგობრობის ჯგუფი - მეგობრობის ჯგუფის წევრი.

შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის საპარლამენტო ასამბლეა (PABSEC), ძირითადი შემადგენლობა - საპარლამენტო დელეგაციის წევრი.

საპარლამენტო უმრავლესობა - საპარლამენტო უმრავლესობის წევრი.

სარედაქციო ჯგუფი

ზურაბ ჯიბლაძე	პროექტის ავტორი და მთავარი რედაქტორი
მარინე ბუაჩიძე	პასუხისმგებელი რედაქტორი
ნათია ვადაჭკორია	მასმედიასთან ურთიერთობები
დალი ჯვარშიშვილი	ტექნიკური რედაქტორი
გია არაბული	მხატვრული რედაქტორი
გიორგი ჯიბლაძე	კონსულტანტი
ზაზა კირთაძე	ლოგისტიკის სპეციალისტი
ანდრო გაფრინდაშვილი	პროგრამისტი
გიორგი მახარაშვილი	პროგრამისტი

